

О. С. Чашечникова

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

м. Суми

chash-olga-s@ukr.net

СТВОРЕННЯ ТВОРЧОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ З МАТЕМАТИКИ

Сучасний стан математичної освіти у всьому світі зазнає негативного впливу багатьох чинників, до яких в Україні додаються ті, що пов'язані з військовими діями на території нашої країни. Тому іноді можна почути думку, що у таких умовах, коли значна частина учнів мають освітні втрати, питання творчого розвитку всіх школярів не на часі. Звичайно, досліджуючи питання розвитку математичних здібностей [1], творчого потенціалу школярів, створюючи модель формування та розвитку творчого мислення учнів в умовах диференційованого навчання математики (рис.1) [2; 3] на межі двох століть, ми навіть не могли уявити всіх тих глобальних проблем, з якими зараз стикаються сучасні вчителі математики. Але, продовжуючи впровадження системи і у процесі роботи вчителем математики у гімназії №1 м. Суми (2021-2024), й в ході роботи з учнями різних вікових категорій з подолання освітніх втрат (в межах програми «Співдія заради дітей» партнерство з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ)), можемо зробити деякі попередні висновки щодо адаптації системи створення творчого середовища в процесі навчання математики, в якій нами було виділено взаємопов'язані та взаємообумовлені блоки [3].

Особливості структури та змісту навчального матеріалу (змістовий блок): все більш складним стає питання навчання учнів доведенню теорем, розв'язуванню завдань на побудову, на дослідження через бачення достатньо великою частиною батьків (а у старших класах – й учнями) головної мети вивчення математики у школі як одержання високих балів на ЗНО / НМТ. Отже, матеріал, якого немає у завданнях ЗНО / НМТ, сприймається ними як «зайвий». Реалізація мотиваційно-стимульовального блоку спонукає більш широко впроваджувати *експрес-розв'язання*; доцільно поєднувати традиційні та новітні технології навчання; використовувати основи *ергономіки для кращого враховування і застосування психологічних особливостей учнів* з метою інтенсифікації навчально-пізнавальної діяльності школярів. Розглядаючи особистісний блок, відмітимо, що впровадження вчителями математики прийомів стабілізації емоційного стану учнів (в умовах дистанційного навчання, при роботі в укриттях під час тривоги) паралельно сприяють і загальному зниженню рівня тривожності на уроках математики (школярі починають відчувати необхідність позитивного відношення до себе, правильного визначення пріоритетів, до самовдосконалення). Нажаль саме несприятливі умови навчання надають учням розуміння важливості навичок самостійної діяльності, продуктивної самоосвіти. Інші підходи необхідні при реалізації співробітництва / співтворчості вчителя та учнів, учнів між собою (організаційний блок). Специфіка оперування навчальним матеріалом (операційно-діяльнісний блок) на даному етапі залежить не лише від психолого-педагогічних особливостей різних груп учнів, стилю їх мислення, спрямованості інтересів, але й підвищується вплив матеріально-технічного забезпечення процесу навчання, більш серйозним стає вплив на ці відмінності рівня матеріального забезпечення учнів, і дистанційне навчання яскраво проявило проблему.

На рівні держави необхідною є більш впливова підтримка обдарованих учнів, створення реальних умов для реалізації творчого потенціалу школярів із всіх верств населення, доступність якісної освіти не як гасло, а як державна програма з конкретними доцільними заходами. Важливою є підтримка не на словах й тих, хто реалізує цю програму – вчителів математики (матеріальна підтримка, створення умов для реалізації їх творчого потенціалу, акцент не на формальні ознаки якості освіти, а на реальні результати, зокрема й довгострокові)

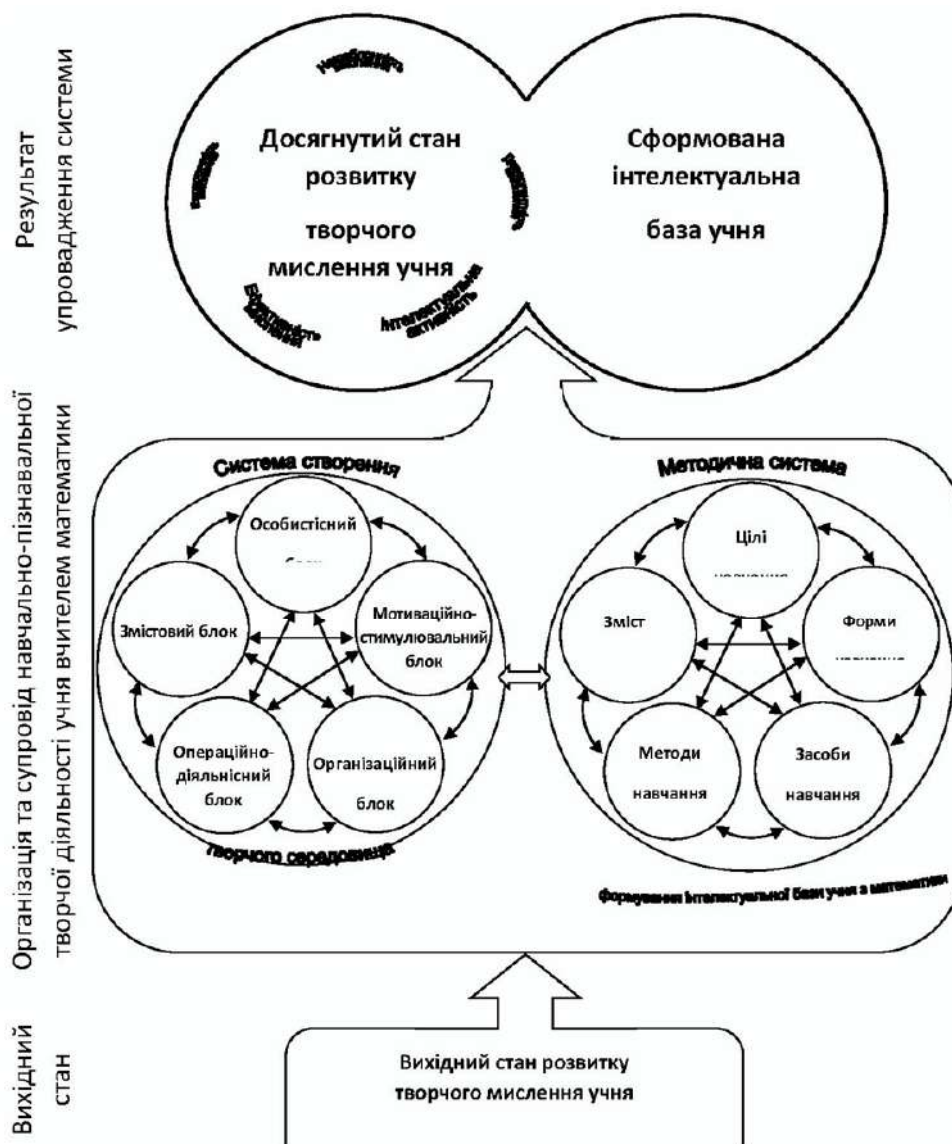

Рис. 1. Модель формування та розвитку творчого мислення учнів в умовах диференційованого навчання математики

Література

1. Чашечникова О. С. (1997) Розвиток математичних здібностей учнів основної школи (дис. канд. пед. наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (математика)).
2. Чашечникова О. С. (2013) Специфіка використання організаційних форм і методів математики з метою розвитку творчого мислення учнів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5, 187-197.
3. Чашечникова О. С. Теоретико-методичні основи формування і розвитку творчого мислення учнів в умовах диференційованого навчання математики (2011) Дис. на здобуття наук. ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (математика). Суми.

Анотація. Чашечникова О. С. Створення творчого середовища в умовах подолання освітніх втрат з математики. Розглянуто деякі аспекти створення творчого середовища навчання математики у сучасних умовах.

Ключові слова: творче середовище, навчання математики.

Summary. Chashechnikova O. Creating a creative environment in the context of overcoming educational losses in mathematics. Some aspects of creating a creative environment for teaching mathematics in modern conditions are considered.

Key words: creative environment, learning mathematics.